

פרפראות

פאר

פרשת צו תש"פ

סגולת הקטורת

368 מנים שהיו

בה גוברים על

הקורונה

שבגימטריה 367

פרפראות פאר

סגולת הקטורת-368 מנים שהיו בה גוברים על הקורונה שבגימטריה 367

עמוד י"א

עמוד א' מפתח נושאים פרשת צו תש"פ

עמוד ב

למה לא אמרו חז"ל הרוצה לנסך יין ע"ג המזבח יעסוק בתורת נסכים

ביאור האמרי אמת בהרוצה לנסך יין ע"ג המזבח בצחות

מה שאמרה תורה לאמור הנראה כמיותר כיוון שאמר צו, בנין אריאל

עמוד ג

יותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס בנין אריאל בדרך הלצה

עמוד ד

ביאור הכונה שאמר לאמר ע"ד מאמר הרבי מקאצק

קורבנות ישראל חביבין לפני הקב"ה יותר מקורבנות המלאכים הרבי מקאצק

עמוד ה

גדולים מעשי חייא עד כמה יש לכוון בהכנה לתלמוד תורה

רמז במה שצד רבי חייא צביים דייקא ללימוד התינוקות

עמוד ו

מהצייד יש ללמוד חיזוק ללימוד התורה ע"ד רמתיים צופים

חלב אסור רק לישראל אבר מן החי אסור גם לעכו"ם ע"ד ספר החינוך

עמוד ז

שונא מתנות זהו הנזהר בספק טריפה בבהמתו

יגיע כפיך כי תאכל לרש"י זה האוסר לעצמו ולמהרש"א זה המתיר לעצמו

עמוד ח

לעשות שותפות עם עכו"ם עבור ספק טריפה זו מידת חסידות יערות דבש

הפוסק דין לעצמו צריך שיראה לאחרים אם פסק נכון

עמוד ט

רמז בדרך צחות לחגירת אבנט בשעת תפילה

בראש כל מותא אנא דם בראש כל חייך אנא חמר תכוונתיו של היין

עמוד י

סגולת הקטורת 368 מנים שהיו בה, גוברים על הקורונה שבגימטריה 367

ביאור בחשב אדם לעשות מצוה ונאנס מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה

ביאור הסמיכות שמש לצדקה וביאור הכתוב תפילה לעני

עמוד יא

בין צדיק לרשע בין עבד אלקים לאשר לא עבדו ותורה צוה לנו בגימטריה

עמוד יב

השם שבת הגדול ע"ד הרבי ר' יהונתן והבינה לעתים

ע"ד הנ"ל ביאר המהר"ל למה הוסיף רבי משה יום אחד מדעתו

הרוצה" וואין סיפק בידו להשיג חפצו ע"י לימוד ההלכות, בגלל שענין

זה אינו נוהג בנסכים, כפי שביאר האמרי אמת, העצה היחידה עבורו היא למלא גרונו של תלמידי חכמים יין. (ראש גולת אריאל ח"א ע"י ש"יט)

* * * * *

ביאור האמרי אמת בהרוצה לנסך יין ע"ג המזבח בצחות

איתא בספר אמרי אמת ליקוטים (ע"ק יח), כל פעם שהיה מברך ברכת המזון בשלחן, היה אחיו רבי משה בצלאל זצ"ל הי"ד, נותן את הכוס על ידו, פעם בהיותו בלודמיר כשהגיעו בהשלחן לברהמ"ז, לקח חסיד אחד שלא היה בן תורה את הכוס, ונתנה לידו,

כנראה שהקפיד ע"ז [הגם שהיה ברשות רמ"ב], כי מיד אחר ברכת המזון אמר האמרי אמת בשחוק קל על פניו, איתא בגמ', הרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונו של ת"ח יין, למה לא אמרו חז"ל הרוצה לנסך יין יעסוק בפרשת נסכים, כשם שאמרו על העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכו'. אלא נראה שחכמים השאירו קרבן אחד שיוכל להקריב גם מי שאינו יודע ללמוד ע"כ.

* * * * *

מה שאמרה תורה לאמור הנראה כמיותר כיוון שאמר צו, בנין אריאל

כתיב (ויקרא ו' א') "וידבר ה' אל משה לאמר, צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו",

יש להבין, מאחר שאמרה תורה צו את אהרן וגו', שהוא צווי על הבאת הקורבנות, אי"כ למה היה צ"ל אל משה לאמר, הרי הוא אומר צו,

ביאור הבנין אריאל ע"ד אומרם ז"ל

איתא בגמרא (סנהדרין מ"ג ע"ב), אמר רבי יהושע בן לוי, בזמן שבית המקדש קיים, אדם מקריב עולה, שכר עולה בידו, מנחה, שכר

למה לא אמרו חז"ל הרוצה לנסך יין ע"ג המזבח יעסוק בתורת נסכים

איתא בגמרא (מנחות ק"י ע"א), מאי דכתיב (ויקרא ז' ל"ז) "זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים", "כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם. ע"כ,

איתא בגמרא (יומא ע"א ע"א), הרוצה לנסך יין ע"ג המזבח ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין, ע"כ,

מעשה בהגאון רבי מאיר אריק ז"ל, גאב"ד בוטשאטש, שנכנס אל מרן אדמו"ר האמרי אמת ז"ל כשנודמן לעיר וינה, והיו משוחחים בדברי תורה.

בתוך הדברים שאל הגר"מ אריק ז"ל, אמרו חז"ל הרוצה לנסך יין על גבי המזבח, ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין. ולמה לא מצאו עצה יותר פשוטה, שילמד הלכות נסכים, כדרך שאמרו בכל הקרבנות (מנחות ק"י) "כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם",

כהרף עין השיבו רבינו האמרי אמת זצ"ל בקיצור, "הרי לא נאמר בפסוק במפורש" (יעס שטייט דאך נישט"י). והגר"מ למשמע הדברים הסמיקו פניו מרוב התרגשות.

כשיצא מעל פניו אמר לתלמידו שליווה אותו, פלאי פלאים, כבר שאלתי שאלה זו להרבה גאונים, ותירצו לי באופנים שונים ואף אחד מן התירושים לא נתקבל על לבי, הנה בא הרבי מגור והשיבני תשובה כ"כ פשוטה ונכונה, שהרי באמת בגוף הפסוק בחומש לא נאמר נסכים, כלומר, מאחר שכל ענין זה שהעוסק בתורת קרבן כאילו הקריבו, למדנו ממקרא "זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים", ובפסוק זה לא נזכרו נסכים, לכן לא שייך לקיים בזמן הזה מצות ניסוך היין אלא בממלא גרונו של תלמידי חכמים יין.

ובהערות שם (דף על הדף יומא ע"א ע"א) מופיע הוספה בשם אדמו"ר הפני מנחם זצ"ל, שהגר"מ אריק הוסיף באותו ענין, דיקא נמי שאמרו "הרוצה לנסך" ולא אמרו "כל הממלא גרונו כאילו ניסך יין ע"ג המזבח" כמו שאמרו בשאר קרבנות, אלא הכוונה "כל

ולפי"ז איז הלשון לאמור מיותר, שבא לומר כי על הכהני יש לאמור להני ישראל טיבו של קרבן, עכ"ד בנין אריאל בביאורו את מה שאמרה תורה "לאמר",

* * * * *

יותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס בנין אריאל בדרך הלצה

כתב הבנין אריאל, יש לומר בדרך הלציי דבאמירה זו שיאמרו הכהנים לישראל יגיע להם **חסרון כיס**, כי אמרו חז"ל (סוטה ה) כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקדוש ברוך הוא, אדם מקריב עולה שכר עולה בידו כו' אבל אם הוא שפל רוח כאילו הקריב כל הקורבנות שנאמר (תהלים נ"א י"ט) "זבחי אלהים רוח נשברה"

הרי בהשפלות ונמיכות רוחו יכול למנוע את עצמו מלהביא קרבן, ויפסידו הכהנים חלקם, וכמו כן יש לומר במ"ש (במנחות ק"י) "כל העוסק בתורה כאילו הקריב" וכו' שכל אדם יכול לעשות כן ולפטור את עצמו מלהביא קרבנות

והרי בזה חסרון כיס לכהנים, ואפ"ה צריכים הם להגיד לישראל את כל הדברים האלה, **שהעוסק בתורה כאילו הקריב, ושהקב"ה מואס במדת הגאווה**, וזהו במקום שיש חסרון כיס דקאמר רבי שמעון, ומדוקדק מלת לאמר, כך נ"ל בדרך הלציי לקחת מוסר השכל.

ביאורו שגם אם יש לכהן חסרון כיס במה שיאמר למביאי הקרבן כי ע"י שלומד תורת הקרבן ה"ה כאילו הקריב, וגם ע"י שפלות ה"ה כאילו הקריב כל הקורבנות, וע"י זה הכהן נחסר, בכל זאת יש לו לומר, וע"ז יש לזרז ביותר. ע"כ ביאור הבנין אריאל.

בספר גן רוח מביא בשם בנין אריאל את ביאורו שביאר **בדרך הלצה**, ומבאר בדרך יש **לפרש**, שלפיכך יש לזרז הכהנים לומר לישראל שיוצא י"ח ע"י תורה, משום שיש לכהן חסרון כיס, והוא תימה.

* * * * *

מנחה בידו. אבל **מי שדעתו שפלה**, מעלה עליו הכתוב **כאילו הקריב כל הקרבנות כולן**, שנאמר (תהלים נ"א י"ט) "זבחי אלהים רוח נשברה", ע"כ,

איתא במדרש (ילקוט שמעוני תהלים רמז תשסו) אמר רבי יהושע בן לוי כמה גדולים **נמוכי רוח**, שבזמן שביית המקדש קיים, אדם מביא עולה,

שכר עולה בידו. מנחה, שכר מנחה בידו. אבל **מי שדעתו שפלה**, מעלה עליו הכתוב **כאלו הקריב כל הקרבנות**, שנאמר (תהלים נ"א י"ט) "זבחי אלהים רוח נשברה", ע"כ,

איתא במדרש (ויקרא רבה פרשת צו פרשה ז' ו') א"ר לוי נימוס וקלוסיים הוא **שכל המתגאה אינו נידון אלא באש** שנא' (ויקרא ו' א') "היא העולה על מוקדה",

דור המבול ע"י שנתגאו לא נדונו אלא באש **סדומיים** ע"י שנתגאו לא נידונו אלא באש **פרעה הרשע** ע"י שנתגאה לא נדון אלא באש, **סיסרא הרשע** ע"י לא נדון אלא באש, **סנחריב** ע"י שנתגאה לא נידון אלא באש **נבוכדנצר** ע"י שנתגאה לא נידון אלא באש **מלכות הרשעה** אינה נידונית אלא באש, ע"כ, עי"ש,

ויתכן לפרש בזה מלת לאמר הכתובה כאן, שיש לומר דה"פ, "צו את אהרן ואת בניו" שמהם תצא תורה לישראל, **ככתוב** (לקמן י' א) "להורות את בני ישראל" ונאמר ביחזקאל (מ"ד כ"ג) "ואת עמי יורו" וכו',

וגם לפי שהם המקריבים קורבנות של ישראל, שורת הדין שיאמרו להם עבודה זו מה טיבה, ועל מה זה היא באה לרצות, כדי שיכוונו כולם את לבם לכך, למען היות לכולם לב אחד לאבינו שבשמים,

ונצטוו הכהנים לאמור לישראל ענין הקרבת העולה והקטרת האיברים על מוקד אש המזבח שהיא באה **תמורת האש** הראויה לבוא על האדם עצמו שנשתקע במדת הגאווה, למען דעת כמה קשה מדה זו להתרחק ממנה עד קצה האחרון,

וכמו שהרחיבו גדולי החכמים בדבר הזה, והמשילו המדה הזאת לחמץ שאוסר בכל שהוא, ואין ביעורו אלא שריפה, כמבואר בכלי יקר ובשלי"ה ובמהר"ם אלשיך יע"ש,

ביאור הכונה שאמר לאמר ע"ד מאמר הרבי מקאצק

יש לבאר הכונה באומרו לאמר הנראה כמיותר כיון שאמר צו, נל"ל שאומרו לאמר מכוון אל ההכנה להקרבת הקרבן שהוא ע"י לימוד ועיסוק בתורת הקרבן, וזהו לאמר שהכהן צריך לזרז את מקריב הקרבן להכנה לקרבן, וראה להלן מאמר הרבי מקאצק בענין הכנה לקרבן.

* * * * *

קורבנות ישראל חביבין לקב"ה יותר מקורבנות המלאכים הרבי מקאצק

איתא במדרש, (תנחומא צו אות א') כתיב (ויקרא ו' ב'), "זאת תורת העולה", זש"ה (תהלים פ"ט), "כי מי בשחק יערך לה' ידמה לה' בבני אלים",

אמר הקב"ה, אילו הייתי מבקש קרבן, וכי לא הייתי אומר למיכאל שהוא אצלי, להקריב לי קרבן,

וממי אני מבקש קרבן, מישראל, וכן הוא אומר בלחם הפנים (ויקרא כ"ד ח') "ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה'", עכ"ל המדרש,

ביאור הרבי מקאצק בלשון יערוך ויערכנו

בספר רמתיים צופים (סימן ג'), כתב ביאור דברי המדרש בשם אדמו"ר מקאצק זי"ע, מה ששמעתי מכ"ק אדמו"ר האלקי וכו' מנחם מענדל זי"ע מגאריי. אחרי זה נתגדל בטאמשוב ובקאצק. ושם מנוחתו כבוד, וז"ל,

ביאור דברי המדרש הם, דאף שכל בנין העולם ותיקונו תלוי במעשי עם בני ישראל. אף על פי כן, אין הסברא נותנת שמעשי בני אדם יהיו נאים ונבחרים יותר ממעשי המלאכים. כי בודאי מעשה המלאך זך ונקי יותר ממעשה בן אדם אשר הרכבתו מוכן לכח הרע,

אך לענין ההכנה, שיגיע לשלימות אמיתת המעשה, אשר על ידה יבוא האדם להתדבק בו יתברך.

בזאת מעשי בני אדם יותר מעולים. כי האדם מסובך בסבך המניעות העצומות הסובבים לו בכל עת באשר הוא קרוץ מחומר. לא כן מלאכי מעלה אשר המה קדושים וטהורים בעצם, ואינם גשם כלל ולא יפול בהם שום השתנות,

וזה פירוש המדרש, "כי מי בשחק יערוך לה'". יערוך, הוא בחינת הערכה היינו הכנה להמעשה. האם תפול כלל בין דרי מעלה. כי הלא המה אינם כלל בגדר הכנה רק במעשה לבד, ונמצא בזה,

באם הייתי חפץ בהמעשה עצמה, הייתי מצוה למיכאל שיעשה, כי בודאי מעשיהם זכים ונקיים יותר ממעשיכם.

אבל כשצויתי לכם מוכח מזה, שאין אני חפץ בהמעשה עצמה, רק ההכנה וההערכה להמעשה. וזאת שלכם הוא יפה יותר. הדא הוא דכתיב יערכנו לפני ה' דייקא וגו'. והבן הדברים כי המה עמוקים מאוד, ע"כ בספר רמתיים צופים בשם האדמו"ר מקאצק זי"ע.

ההבדל בין הקורבנות בזמן שביהמ"ק היה קיים ולאחר שנחרב

איתא בגמרא (מנחות דף ק"י ע"א), כתיב (דברי הימים ב פרק ב' ג'), "הנה אני בונה בית לשם ידוד אלקי, להקדיש לו, להקטיר לפניו קטרת סמים, ומערכת תמיד, ועולות לבוקר ולערב, לשבתות ולחדשים ולמועדי ידוד אלקינו, לעולם זאת על ישראל",

מהו לעולם זאת על ישראל ביאור המהרש"א

"לעולם זאת על ישראל", א"ר גידל אמר רב, זה מזבח בנוי, ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן,

כתבו התוספות, היינו דאמרינן בשמונה עשרה בעבודה, ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון,

ומבאר המהרש"א, דלעולם, קאי אלאחר חורבן הבית, שבטלו הקורבנות, ומיכאל עומד להקריב,

לפי"ז מבוארים דברי המדרש כמין חומר,

ומכמורות) וציידנא טבי, (ואני צד צביים), ומאכילנא בשרייהו ליתמי, ואריכנא מגילתא, (ומתקן אני מעורותיהם קלפים) וכתבנא חמשה חומשי, וסליקנא למתא, ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי שיתא סדרי, היינו דאמר רבי כמה גדולים מעשי חייא,

מקשה המהרש"א, למה עשה רבי חייא כך, שגידל פשתן, וקולע רשתות לצוד בהם צביים, לעבד עורות לכתיבת התורה, ולא היה לוקח ממוכר העורות, את העורות לכתוב עליהם את התורה ללמדה לבני ישראל,

מתרץ המהרש"א, דההכנה לכתיבת התורה, צריך להיות, ללא כל כונה אחרת שלא לש"ש, ואילו היה קונה את העורות ממוכר העורות, היה כאן שיקול של רווח אצל מוכר העורות, וזה פוגם בהכנה לכתיבת התורה ללמד תינוקות של בית רבן, ולכן היה צריך מתחילה לגדל את הכותנא לשם תורה ומצוה. ע"כ דברי המהרש"א.

מבואר, עד כמה יש חשיבות לכך שההכנה ללימוד התורה תהיה ללא שום כונה אחרת מלבד המטרה של לימוד התורה ללמדה לבני ישראל.

* * * * *

רמז במה שצד רבי חייא צביים דייקא ללימוד התינוקות

איתא בגמרא (בבא מציעא פ"ה ע"ב) המובא לעיל, שהיה רבי חייא צד צביים לכתוב עליהם חמשה חומשי תורה

כתיב (דניאל פרק יב פסוק ג) "והמשכלים יזהרו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד",

איתא בגמרא (בבא בתרא דף ח עמוד ב) "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד", אלו מלמדי תינוקות. כגון מאן, אמר רב, כגון רב שמואל בר שילת. דרב אשכחיה לרב שמואל בר שילת דהוה קאי בגינתא, א"ל, שבקתיה להימנותך, אמר ליה, הא תליסר שנין דלא חזיא לי, והשתא נמי דעתאי עלויהו,

פירש רש"י, מלמדי תינוקות, מצדיקי רבים הן שמלמדין ומחנכין אותן בדרך טובה.

עפ"י מה שביאר הרבי מקאצק, כי יערכנו הוא ההכנה וההערכה להמעשה, ולכן ביקש הקב"ה קרבן מישראל, שיש להם את ההערכה וההכנה, וכל זאת בזמן שביהמ"ק היה קיים, שבנ"י עושים גם את ההכנה וגם את הקרבן,

אבל בשעה שאין לנו מקדש להקריב הקרבן, ואנחנו יכולים רק להביא ההכנה והרצון, אומר הקב"ה למיכאל השר הגדול, הקרב אתה לי הקרבן. וזהו "לעולם זאת על ישראל", שבזמן הזה בניי עושים ההכנה ומיכאל השר הגדול מקריב הקרבן

ביאור בלשון הכתוב ומערכת תמיד

ומערכת תמיד, שזה הוא ההכנה וההערכה, כמ"ש לעיל, כי בחינת הערכה היינו הכנה להמעשה,

וההכנה תהיה לעולם על ישראל, כביאור המהרש"א, והכוונה בזמן הזה. לאחר החורבן,

א"כ מבואר באר היטיב, דבזמן הבית, היו ישראל עושים גם ההכנה וגם הקרבן, ובזמן הזה, נשאר ההכנה בידי ישראל, והקרבן נעשה ע"י מיכאל השר הגדול.

גם יש לבאר דברי המדרש בהמשך הפסוק שהביא

וכן הוא אומר בלחם הפנים (ויקרא כ"ד ח') "ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה'", תמיד מאת בני ישראל ברית עולם, פירוש תמיד ולעולם דקאי על ההכנה, שמכאן הביא המדרש ראיתו,

אשרנו מה טוב חלקנו שאנו זכאים לעשות ההכנה לקרבנות, עד שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, ושם נעשה לפנינו גם ההכנה וגם הקרבן, אכ"ר.

* * * * *

גדולים מעשי חייא עד כמה יש לכוון בהכנה לתלמוד תורה

איתא בגמרא (בבא מציעא פ"ה ע"ב), אמר ליה רבי חייא לרבי חנינא, בהדי דידי קא מינצית, דעבדי לתורה דלא תשתכח מישראל, מאי עבידנא, אזלינא ושדינא כיתנא, (זורע אני זרעוני פשתן) וגדילנא נישיבי, (וקולע ממנו רשתות

ואמרתי לו, בני מה אתה משיב לאביך
שבשמים ליום הדין, ואמר לי,

**רבי, יש לי דברים שאני משיבו, בינה ודעת
לא נתנו לי מן השמים שאקרא ואשנה,
ואמרתי לו, בני מה מלאכתך, ואמר לי, ציד
אני, ואמרתי לו, בני מי למדך ואמר לך
שתביא פשתן ותארגהו מצודות ותשליכהו
לים ותעלה הדגים מן הים. ואמר לי,**

**רבי, בזה נתנו לי בינה ודעת מן השמים,
ואמרתי לו, ומה להביא פשתן ולארוג מצודות
ולהשליך לים ולהעלות דגים מן הים נתנו לך
בינה ודעה מן השמים, ולדברי תורה שכתוב
בה (דברים ל') כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך
ובלבבך לעשותו, לא נתנו לך בינה ודעה מן
השמים.**

מיד היה מרים קולו ובוכה ומתאנח, ואמרתי
לו, בני אל ירע לך, אלא כל שאר בני אדם באי
עולם הן משיבין תשובה זו על אותו ענין שהן
עוסקין בו, אבל מעשיהן מוכיחין עליהן,
ועליהן ועל כיוצא בהן ועל העושים כמעשיהן
מהו אומר הכתוב עליהן (ישעיה י"ט ט') ובושו
עובדי פשתים שריקות ואורגים חורי,

בספר רמתיים צופים (פרק ג') מביא דברי
האדמו"ר מקאצק, שביאר, מה יש ללמוד
ממעשה הציד,

וכך כתב, הענין דהצייד התנצל את עצמו לפני
אליהו זכור לטוב, שנלאה למצוא הפתח
הפונה קדמה נוכח ה'.

והשיבו אליהו זכור לטוב, דהלא אתה לא
נולדת ציד. ומהיכן בא לך בינה ושכל להבין
זאת המלאכה. אלא שהדוחק מפרנסתך לחצץ
והביאך לזה. כך אם היה לך דוחק גדול כזה
בנפשך, על אשר אתה חסר מהתורה, ומרוחק
מה' יתברך. והיית כל כך טורח בשלימות
נפשך, כמו שאתה טורח בשלימות גופך, בכל
כוחך. בודאי גם כן השגת והבנת דרכי ה'
באמצעות יגיעתך, עכ"ד רמתיים צופים,

* * * * *

חלב אסור רק לישראל אבר מן החי אסור גם לעכו"ם ע"ד ספר החינוך

כתיב (ויקרא ז' כ"ג), "דבר אל בני ישראל לאמר
כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו",

שבקתיה להמנותיך, שהיית רגיל ללמדם
באמונה וללמד ולישב על גבם תמיד,
דעתאי להתם, לתינוקות.
כלומר, שתמיד אני משגיח עליהם,

כתב המהרש"א (ד"ה אלו מלמדי תינוקות), והם
ככוכבים לעולם ועד, שהכוכבים גם ביום
רואין ומשמשים לעולם, אבל אינן נראין, כן
יהיה המלמדי תינוקות אף בשאינו נראה
להם יהיה מפקח ורואה להיות דעתו עליהן,

כתיב (שיר השירים פרק ח פסוק יד), "ברח דודי
ודמה לך לצבי או לעפר האילים על הרי
בשמים",

איתא במדרש (שיר השירים רבה פרשה ח),
"ודמה לך לצבי", מה צבי זה בשעה שהוא ישן
עינו אחת פתוחה ועינו אחת קמוצה, ע"כ,
ותמיד עינו פקוחה עלינו,

**לפיכך היה צד צביים דייקא, לרמז ולזכור
שיש להשגיח תמיד על התינוקות של בית
רבן.**

* * * * *

מהצייד יש ללמוד חיזוק ללימוד התורה ע"ד רמתיים צופים

איתא בגמרא (עירובין דף נד עמוד ב) אמר רב
שיזבי משום רבי אלעזר בן עזריה, מאי דכתיב
(משלי י"ב כ"ז) "לא יחרך רמיה צידו", לא יחיה
ולא יאריך ימים צייד הרמאי. **רב ששת אמר**,
צייד הרמאי יחרוך? כי אתא רב דימי אמר,
משל לצייד שצד צפרים, אם ראשון ראשון
משבר כנפיו - משתמר, ואם לאו - אין
משתמר.

כתב רש"י, לא יחרוך - נוטריקון דריש ליה,
לא יחיה ולא יאריך, צייד רמאי - שמרבה
בגירסא ואינו מחזר עליה. **ורב ששת אמר** -
אין זה רמאי אלא שוטה, והקובץ על יד הוא
הרמאי וערום בדבר, והוא יחרוך, כלומר,
יתקיים בידו, כצייד הרמאי שמשבר גף ראשון
ראשון כשהוא לוכדו שלא יברח, הוא חורך
עופות ואוכלן, וקרא אתמוהי מתמה, לא
יחרוך, לא יצלה ויאכל.

איתא בתנא דבי אליהו (זוטא פרק י"ד), פעם
אחת הייתי מהלך ממקום למקום, ומצאני
אדם אחד, שלא היה בו לא מקרא ולא משנה,
והיה מתלוצץ ומלעיג בדברים, ובא כנגדי,

שונא מתנות זהו הנזהר בספק טריפה בבהמתו

כתיב (ויקרא ז' כ"ד), "וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה, ואכל לא תאכלהו",

כתיב (משלי ט"ו כ"ז) "עוכר ביתו בוצע בצע ושונא מתנות יחיה",

איתא בגמרא (חולין מ"ד ע"ב) אמר רב חסדא, איזהו "שונא מתנות יחיה", זה הרואה טרפה לעצמו,

כתב רש"י, זה הרואה טרפה לעצמו, כשנולד ספק טרפות בבהמתו, ונראה בו טעם לאיסור, וטעם להיתר, ואינו חס עליה ואוסרה, ודאי שונא מתנות אחרים הוא, שאף על שלו אינו חומד להכריע להיתר, עכ"ל רש"י,

מבואר א"כ, דמי שאינו חומד להכריע להיתר בספק איסור שלו, הרי זה סימן כי הוא השונא מתנות, ויש בו בטבע מולד או בטבע נרכש, את הרצון לתת, ולא את הרצון לקחת, ועליו אמר הכתוב "ושונא מתנות יחיה",

בדרך זו אפשר לבאר הכתוב "רודף צדקה וחסד ימצא חיים"

בכך אפשר לפרש הכתוב, (משלי כ"א כ"א) "רודף צדקה וחסד, ימצא חיים צדקה וכבוד". כי מי שהוא רודף צדקה וחסד, הרי הוא מי שנותן משלו לאחרים, והרי הוא אוהב לתת, ושונא לקחת מתנות, ואמר הכתוב שונא מתנות יחיה,

פירוש, לפי שהוא שונא מתנות וא"כ הוא אוהב לתת לאחרים ועיי"כ יחיה כלומר ימצא חיים, בכך מבואר הכתוב "רודף צדקה וחסד, ימצא חיים"

* * * * *

יגיע כפיך כי תאכל לרש"י זה האוסר לעצמו ולמהרש"א זה המתיר לעצמו

כתיב (תהילים קכ"ח ב') "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך",

איתא בגמרא, (חולין מ"ד ע"ב) דרש מר זוטרא משמיה דרב חסדא, כל מי שקורא ושונה, ורואה טרפה לעצמו, ושימש תלמידי חכמים,

איתא בספרא (פרשת צו פרשתא י' אות א'), וז"ל, בני ישראל מוזהרים על החלב, ואין העכו"ם מוזהרים על החלב,

והלא דין הוא, ומה אם אבר מן החי שאין חייבים עליו כרת, איסורו נוהג בבני נח כישראל, חלב שחייבים עליו כרת אינו דין שיהא איסורו נוהג בבני נח כישראל,

ת"ל בני ישראל, בני ישראל מוזהרין על החלב, ואין העכו"ם מוזהרין על החלב, עכ"ל הספרא,

מבואר, כי גזירת הכתוב הוא, שעכו"ם אינם אסורים באכילת חלב, אך באבר מן החי איסורו נוהג בבני נח כישראל,

ביאור ההבדל בין חלב לאבר מן החי

ויש להבין, למה באמת אסרה תורה לעכו"ם, אבר מן החי, ולא אסרה תורה לעכו"ם חלב, וכי מאי נפקא ליה לקב"ה אם אותו עובד כו"ם, אוכל חלב או אבר מן החי, ויש לבאר,

כתב בספר החינוך (מצוה תנ"ב), מצוה שלא לאכול אבר מן החי וז"ל, משרשי המצוה, כדי שלא נלמד נפשנו במדת האכזריות שהיא מדה מגונה ביותר,

ובאמת שאין אכזריות בעולם גדול ממי שיחתוך אבר או בשר מבעל חיים בעודנו חי לפניו ויאכלנו,

וכבר כתבתי כמה פעמים התועלת הגדול לנו בקנותנו המדות הטובות ונתרחק מן הרעות,

כי הטוב ידבק בטוב, והקל הטוב חפץ להטיב, ולכן יצוה עמו לבחור בטוב, זהו דרכי ברוב המצוות על צד הפשט, עכ"ל ספר החינוך,

לפי זה יש לומר, שלכן הקפידה תורה באבר מן החי גם אצל העכו"ם, משום שמעשה אכזריות, אם תתיר לו, בסופו יתנהג באכזריות כלפי בני ישראל, כפי שרואים אנו אכזריותם של בני אדום וישמעאל, השם ישמרנו, מהם ומאכזריותם.

* * * * *

לעשות שותפות עם עכו"ם עבור ספק טריפה זו מידת חסידות יערות דבש

איתא בגמרא, (קידושין פ"ב ע"א), טוב שברופאים לגיהנם, והכשר שבטבחים שותפו של עמלק,

כתב רש"י, טוב שבטבחים - ספיקי טריפות באות לידו, וחס על ממונו ומאכילן,

מתוקים הם, כיערת הדבש, דברי הרבי ר' יהונתן בביאור מאמרז"ל,

שכתב בספרו, אהבת יהונתן (הפטרות שבת ר"ח),

וכך כתב, תמוה, למה יהא ישראל שותפו של אותו רשע.

וביאור הענין, דלפעמים איתרמי טרפות בבהמה, וצריך להתירו מפני הפסד מרובה. ואולם מדת חסידות הוא, לעשות שותפות עם העו"ג, להוציא מלבו כל הספיקות.

וז"ש כשר שבטבחים, יהא שותפו של עמלק, שאומר לו טול אתה טריפות ואני כשירות. ע"כ.

* * * * *

הפוסק דין לעצמו צריך שיראה לאחרים אם פסק נכון

איתא בגמרא (חולין מ"ד ע"ב), דרש מר זוטרא משמיה דרב חסדא, כל מי שקורא ושונה, ורואה טרפה לעצמו, ושימש תלמידי חכמים, עליו הכתוב אומר (תהילים קכ"ח ב') "יגיע כפיך כי תאכל, אשריך וטוב לך",

הדיוק בלשון חז"ל

יש לדייק בלשון חז"ל, שאמרו קורא, ושונה, ורואה טרפה לעצמו, ורק לאחמ"כ אמרו, ושימש תלמידי חכמים, היה צריך להיות כתוב לפי הסדר, קורא ושונה ושימש תלמידי חכמים, ורק לאחמ"כ ורואה טרפה לעצמו, למה אמר ושימש תלמיד חכמים אחרי שראה הטרפה לעצמו,

עליו הכתוב אומר "יגיע כפיך כי תאכל, אשריך וטוב לך",

כתב רש"י, יגיע כפיך כי תאכל - דכיון דעל שלו אינו חומד, להכריע להיתר, כל שכן שאינו חומד בשל אחרים, לגנוב ולגזול,

מבואר, דמי שמחמיר על עצמו לאסור בספק איסור, הוי סימן שתמיד אוכל רק משלו, וזה הוא יגיע כפיך כי תאכל. ואינו אוכל ספק איסור.

ביאור הכתוב יגיע כפיך כי תאכל לפי פירוש ששמע המהרש"א שאוכל את ספק איסורו

איתא בגמרא, (חולין מ"ד ע"ב) דרש מר זוטרא משמיה דרב חסדא, כל מי שקורא ושונה, ורואה טרפה לעצמו, ושימש תלמידי חכמים, עליו הכתוב אומר יגיע כפיך כי תאכל, אשריך וטוב לך, ע"כ,

איתא בגמרא (ברכות ח' ע"א), גדול הנהנה מיגיעו, יותר מירא שמים, דאילו גבי ירא שמים כתיב אשרי איש ירא את ה', ואילו גבי נהנה מיגיעו, כתיב, (תהילים קכ"ח ב') "אשרי כל ירא ידוד ההלך בדרכיו, יגיע כפיך כי תאכל אשריך, וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא ע"כ,

כתב המהרש"א (חולין מ"ד ע"ב), בד"ה הרואה טרפה לעצמו כו'. וז"ל, עיין פרש"י,

ושמעתי פירוש הפסוק בזה, שאומר, "אשרי כל ירא ה' ההולך" וגו', ר"ל, מי שבא לידו ספק טרפות, והוא ירא את ה', ומחמיר על עצמו מספק, לאכלה, הנה אשריו בעה"ב, שמנע עצמו מספק טרפה,

מעלה יתירה יש למי שמתניגע להתיר הספק ואוכלו

אבל יגיע כפיך כי תאכל וגו', יש לו מעלה יתירה, דהיינו שמיגע עצמו וכפיו, למצוא היתר לספקו, עד שאוכלה, הנה זה שזוכה בשתי עולמות, דכתיב ביה אשריך בעה"ז, שהרי אוכלה, וטוב לעה"ב, שהתיגע נפשו בתורה וק"ל. עכ"ל המהרש"א,

מבואר בדברי המהרש"א, דיגיע כפיך כי תאכל, הוא דוקא זה שמוצא היתר לספקו, עד שאוכלה.

* * * * *

הוכחה שהפוסק דין לעצמו צריך להראות למי אם פסק נכון

יש לומר, כי כאן למדונו חכמינו ז"ל כלל גדול בתורה, כי מי שפוסק לעצמו, בין לאיסור כפירש"י, ובין להיתר כפירוש המהרש"א, לא יסמוך על עצמו, אלא יראה לתלמיד חכם, ולכן שינה הסדר ואמר, כל מי שקורא ושונה ורואה טרפה לעצמו, יילך אצל חכם להראותו, וע"ז אמר שימש תלמידי חכמים, אחרי שאמר ורואה טריפה לעצמו, כלומר, גם אם רוצה לפסוק לעצמו, לא יסמוך רק על עצמו, גם אם קרא ושנה, מכיון והוא נוגע בדבר, אלא, לאחר שפסק לעצמו, יראה לתלמיד חכם כיצד פסק, והאם נכון פסק.

* * * * *

רמז בדרך צחות לחגירת אבנט בשעת תפילה

כתיב (ויקרא ח' ז') "ויתן עליו את הכתנת ויחגר אתו באבנט, וילבש אתו את המעיל, ויתן עליו את האפד, ויחגר אתו בחשב האפד, ויאפד לו בו",

ובמסורה, פסוק זה הוא, חצי התורה בפסוקים,

רמז נאה יש כאן לחגירת אבנט

איתא בשו"ע סי' צ"א, כי חגורת האבנט, הוא לחלק בין שני חלקי גופו של אדם, וכן נפסק,

וכאן בפסוק שאומר ויחגור אותו באבנט, מחלק בין שני חלקי התורה, ומוכח דהאבנט לחלק יצא,

* * * * *

בראש כל מותא אנא דם בראש כל חיין אנא חמר תכונותיו של היין

איתא בגמרא (בבא בתרא נ"ח ע"ב), הואיל וחכים (ר' בנאה) כולי האי, ליתבי אבבא ונידון דינא. חזא דכתיב (ראה שהיה כתוב בשער העיר קפודקיא) בראש כל מותא אנא דם, בראש כל חיין אנא חמר. (בראש כל הממיתים הוא הדם, ובראש כל המחיים הוא היין, שאלם ר' בנאה)

אלא מעתה, דנפיל מאיגרא ומית, ודנפיל מדיקלא ומית, דמא קטליה, (מי שנפל מהגג או מעץ ומת האם הדם הוא שהמיתו), ותו, מן דדרכיה למימת, משקו ליה חמרא וחי, (ועוד, מי שגוסס למות, אם ישקוהו יין יחיה)

אלא הכי בעי למכתב, בראש כל מרעין אנא דם, (כל תחלואי האדם על הדם הם. עיין רשב"ם) בראש כל אסוון אנא חמר. (שאם ישתה יין כהלכה וכראוי לא יבא לידי חולי, רשב"ם), כתבו הכי (הוסיפו על הכתוב בשער), ברם סאבי דיהודאי אמרי (אבל זקני היהודים אומרים) בראש כל מרעין אנא דם, בראש כל אסוון אנא חמר, באתר דלית חמר תמן מתבעו סמנין (במקום שאין יין, שם צריך סממנים לרפואה),

קושית המהרש"א

(בבא בתרא נ"ח ב' ד"ה בראש כל מרעין) יש לדקדק דלפי כתבו (מה שכתב הוא) נמי תקשי, אלא מעתה דנפל מן איגרא כו' ונעשה חולה וכי דמא מרעיה

מתרץ המהרש"א ונראה לומר לפי שינוי כתבו, שלא נתכוין על חולי הגוף רק על חולי הנפש שאמר בראש כל מרעין של הנפש אנא דם, כמ"ש כי הדם הוא הנפש,

והוא, כי רוב מדות הרעות תלויים בריבוי דם, כמו הכעס והקנאה ושנאה וכיוצא בהם שהם כולם חולי הנפש הם, ואמר, ובראש כל אסוון שהוא רפואות הנפש אנא חמרא כמ"ש (יומא ע"ו ע"ב) ויין ישמח לבב אנוש וגו' זכה משמחו, (לשתות לפי מדה מפקח לבו בחכמה, רש"י), כדאמר רבא, חמרא וריחני פקחין (עשאוני פקח), ע"כ,

מבואר בדבריו, כי היין הוא לרפואת הנפש,

ריפוי הזקנים שהם מצוננים והיין מחמם מהרש"א

איתא בגמרא (מגילה ט"ז ע"ב) כתיב (בראשית מ"ה כ"ג) "ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים", מאי מטוב מצרים, אמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר, שלח לו יין ישן, שדעת זקנים נוחה הימנו.

כתב המהרש"א (ד"ה שדעת זקנים), דודאי לזקנים כיעקב דעתם נוחה ממנו לפי טבעם שהם מצוננים והיין מחמם,

אדמו"ר האמרי אמת ז"ל מגור אמר

(דף על הדף בבא בתרא נח ב) **כתיב** "ויחל נח איש האדמה ויטע כרם", יש לפרש **ויחל** מלשון **חולי**, שנח נעשה חלש ונפל למשכב, לכן **ויטע כרם** כאמרם כאן (בבא בתרא נ"ח ע"ב) בריש כל אסוון אנא חמר.

מעשה בחסיד אחד ממקורביו של אדמו"ר האמרי אמת ז"ל שחלה בריאותיו לפני חג הפסח, והיי מפקפק אם לקיים מצות ד' כוסות, כיון שיין מזיק לו. כמה ימים לפני פסח, קיבל בקבוק יין מהאדמו"ר, ומצורף לו היי פתק "בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסוון אנא חמר", והבין את אשר עליו לעשות, וכמובן שהיין לא הזיק לו, ע"כ

יין תפוחים של שבעים שנה שמרפא

איתא בגמרא (עבודה זרה מ' ע"ב), פעם אי חש רבי במעיו, אמר, כלום יש אדם שיודע, יין תפוחים של עובדי כוכבים אסור או מותר, אמר לפניו ר' ישמעאל ב"ר יוסי, פעם אחת חש אבא במעיו, והביאו לו יין תפוחים על עובדי כוכבים של ע' שנה, ושתה ונתרפא,

אמר לו, כל כך היה בידך ואתה מצערני, בדקו ומצאו עובד כוכבים אחד שהיה לו שלש מאות גרבי יין של תפוחים של ע' שנה, ושתה ונתרפא, אמר, **ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים**,

* * * * *

סגולת הקטורת

368 מנים שהיו בה,
גוברים על הקורונה
שבגימטריה 367

* * * * *

ביאור בחשב אדם לעשות מצוה ונאנס מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה

כתיב (מלאכי פרק ג' טז הפטרת שבת הגדול) "ואז נדברו יראי ה' איש את רעהו ויקשב ה' וישמע

ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו",

איתא בגמרא (ברכות דף ו עמוד א) **ולחושבי שמו** אמר רב אשי, חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה - **מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה**, ע"כ,

איתא בגמרא (סנהדרין מ"ג ע"ב), מי שדעתו שפלה, **מעלה עליו הכתוב** כאילו הקריב כל הקרבנות **כולן**, שנאמר (תהלים נ"א י"ט) "זבחי אלקים רוח נשברה", ע"כ,

איתא בגמרא (מנחות ק"י ע"א) זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם, כל העוסק בתורת חטאת **כאילו הקריב חטאת**, וכל העוסק בתורת אשם **כאילו הקריב אשם**. ע"כ,

יש להבין השינוי, שבחשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, וגם במי שדעתו שפלה, נאמר **מעלה עליו הכתוב**, ואילו זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם, נאמר רק **כאילו** הקריב חטאת, ו**מעלה עליו הכתוב** לא נאמר,

וצריך לבאר ולומר, דודאי אין לך מצווה מעולה כמצוה שאדם נאנס ולא עשה, והכתוב **מעלה עליו כאילו עשאה**, שאז יש בה את כל הכוונות שבתורה, משא"כ כשאדם עושה את החלופה של המצווה, ולא מפני שנאנס, כגון שהוא עוסק בתורת עולה במקום להקריב עולה, בזה נאמר רק **כאילו**, ולא נאמר **מעלה עליו הכתוב**.

* * * * *

ביאור הסמיכות שמש לצדקה
וביאור הכתוב תפילה לעני

בהפטרה (מלאכי פרק ג') "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק",

אפשר לתת טעם על כך, שסמך שמש לצדקה, כידוע שמי שנהנה מן הצדקה מתבייש ביותר מן הנותן,

וכך איתא, ירושלמי (ערלה דף ו' ע"א), דאכיל מן חבריה בהית מסתכל ביה, (האוכל משל חברו, מתבייש להסתכל בפני חברו) ולכן חשוב

השונה בגימטריה 366,

וזהו ושבתם וראיתם שבין צדיק לרשע, הוא השונה, אם הוא שונה 100 פעמים או 101 פעמים,

בין עבד אלקים לאשר לא עבדו בגימטריה שכתב המהרש"א

כתב המהרש"א (חגיגה ט ע"ב ד"ה ואינו דומה שונה ק' פעמים לשונה ק"א פעמים), נקט במלתיה מספר הזה לפי הרמז,

ע'ובד א'לקים ל'אשר הוא ר"ת גימ' 101,

ל'א ע'בדו הוא ר"ת גי' 100,

וזהו אינו דומה שונה פרקו מאה למאה ואחד, עכ"ד המהרש"א,

תורה צוה לנו בגימטריה

איתא בגמרא (סוכה מ"ב ע"א) קטן היודע לדבר אביו לומדו תורה וקריאת שמע תורה מאי היא אמר רב המנונא תורה צוה לנו,

איתא בגמרא (עבודה זרה י"ט ע"א) ואמר רבא בתחילה נקראת על שמו של הקדוש ברוך הוא ולבסוף נקראת על שמו שנאמר (תהלים א') בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, פרש"י נקראת על שמו - של אותו תלמיד שטרח בה, כדכתיב ובתורתו דמשמע של כל אדם, ע"כ,

ואפשר בכך לפרש הפסוק, כי קטן מיד בתחילת דרכו בתורה, אביו מלמדו, אימתי תהיה התורה שלו שתקרא על שמו, רק כאשר יטרח ויהיה שונה פרקו מאה ואחד פעמים, ובכך מבואר לשון הגמרא, ולבסוף נקראת על שמו, הסוף הוא כששנה מאה ואחד,

וזהו פירוש הפסוק, תורה דהיינו כשלמד התורה, במספר "צוה" דהיינו מאה ואחד פעמים, תהיה לנו אז היא שלנו ונקראת על שמנו.

* * * * *

השם שבת הגדול ע"ד הרבי ר' יהונתן והבינה לעתים

ביותר המתן בסתר, שלא לבייש את מי שאין לו,

סמיכות השמש לצדקה והקשר ביניהם

וכך גם יצר היוצר את השמש, שלא ניתן להסתכל בה, שכידוע השמש הוא ראש כל הטבעיים ודרכה ניזונים התבואה וטבע הארץ, ולכן סמך השמש לצדקה דשניהם שוין, שאין המקבל יכול להסתכל בפני הנותן,

ביאור הכתוב תפילה לעני

וכך אפשר לפרש, הפסוק (תהילים פרק ק"ב א') "תפלה לעני כי יעטף ולפני ידוד ישפך שיחו ה' שמעה תפילתי ושועתי אליך תבוא אל תסתור פניך ממני ביום צר לי",

וכך הוא פירושו, כשאני מתפלל תפילתי היא תפילת עני המתבייש בפני הנותן, לכן אני מתעטף בגלל שאני המקבל,

אך אתה ה' הנותן אל תסתור פניך ממני, אינך צריך להסתתר, וז"ש דהע"ה, תפילה לעני כי יעטף, אבל אתה, אל תסתור פניך, כי אתה הנותן ולכן אינך צריך להסתתר.

* * * * *

בין צדיק לרשע בין עבד אלקים לאשר לא עבדו ותורה צוה לנו בגימטריה

כתיב (מלאכי פרק ג' י"ח הפטרת שבת הגדול), "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלקים לאשר לא עבדו",

איתא בגמרא (חגיגה ט' ע"ב), מאי דכתיב, "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלקים לאשר לא עבדו", היינו צדיק היינו עובד אלקים, היינו רשע היינו אשר לא עבדו, אמר ליה עבדו ולא עבדו תרוייהו צדיקי גמורי נינהו ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד, ע"כ,

בין צדיק לרשע בגימטריה

צדיק בגימטריה 204,

רשע בגימטריה 570,

ההפרש שבין צדיק לרשע הוא 366.

"פתיל תכלת" על שם שכול בכורות, תרגום של שכול תכלא. ומכתם היתה בלילה, וכן צבע התכלת דומה לרקיע המשחיר לעת ערב,

ושמונה חוטים שבה, כנגד שמונה ימים ששהו ישראל, משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים,

הקושיא בדברי רבי משה הדרשן

כתב המהר"ל (גור אריה במדבר פרק טו פסוק מ"א ד"ה, כנגד שמנה), **הקשה הרא"ם**, דבפרשת בשלח (שמות יד ה) כתב רש"י שהשירה אמרו **ביום ז' של פסח**, לכך אנו קוראים את השירה **ביום שביעי של פסח**, וכאן פירש דהיתה השירה **ביום השמיני**,

תירוץ המהר"ל על הקושיא

ואין זה קשיא, דמן סוף היציאה עד יום ז' של פסח הוא ז' ימים, **ומתחלת היציאה**, עד שאמרו שירה ח' ימים, דחשיב זמן התחלת היציאה מחצות י"ד,

שאז יצאו מרשות מצרים, כיון ששחטו הפסח (שמות י"ב ו'), שהוא אלוהיהם, ולא היו רשאים לומר דבר להם, זה נקרא יציאה מרשותם. אף על גב דהליכה ממש גמר יציאתם ממצרים היה ביום ט"ו, וראיה שהוציאם מרשות מצרים ביום י"ד, שהרי איסור חמץ מתחיל **ביום ארבעה עשר מחצות ואילך** (פסחים ד ע"ב), ואכילת מצה רק בליל חמשה עשר (שמות יב, יח), אלא, מפני שמתחיל היציאה מחצות יום ארבעה עשר, **עכ"ל המהר"ל**,

מבואר בדברי המהר"ל, כי הטעם שהוסיף רבי משה הדרשן יום שמיני, ואמר **ושמונה חוטים שבציצית**, כנגד שמונה ימים ששהו ישראל, משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים, אעפ"י שהיו **שבעה ימים**, הוא משום שעשה שפטים באלוהיהן, והיינו טעמא למקרא **שבת הגדול** והיינו טעמא **ליום השמיני**.

* * * * *

להערות הארות ולקבלת העלון
ניתן לפנות אל

"מכון פאר" רחוב חזון איש 2 בני ברק
פקס 03-6161777 נייד 0527-616166
מייל y0527616166@gmail.com

כתב בספר **אהבת יהונתן ממוהר"ר יהונתן אייבשיץ**, בשם הספר **בינה לעיתים** ממוי הר"ר **עזריה פיג'ו** בעל מחבר הספר גידולי תרומה על ספר התרומה והספר **בינה לעתים** דרושים נחמדים ויפים, (דרוש כ"ג עת צאת, דרושים לחג הפסח מועד צאתנו ממצרים, דרוש ראשון לשבת הגדול)

וכך כתב, **קנה שם טוב לעצמו השבת הקדוש הזה** מיתר מקראי קדש, כי יקראוהו **שבת הגדול**,

כאלו יגדילוהו על שאר שבתות ה', מטעם הנס הנעשה בו **מלקיחת פסח מצרים** כדבריהם ז"ל.

והן אמת כי היום אשר בו נעשים נפלאים ונסים ראוי להקרא גדול, והיום המקווה לגאולת ופדיון נפשנו בגלותנו יוכיח,

שנאמר עליו (מלאכי ג' כ"ג), הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום ה' **הגדול** והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, **וראוי לנו לדעת מה הכוונה בהשבת הזה**,

ונמצא גם בעניינינו זה בשבת זה שהיה פירסום יכלתו יתבי' **בלקיחת ישראל אלהיהן של מצרים לעיניהם** ויאסרוהו בעבותים ואחר יגררוהו בקרקע יקשרוהו בכרעי מטתם ראוי גם הוא להקרא גדול.

* * * * *

ע"ד הנ"ל ביאר המהר"ל למה הוסיף רבי משה יום אחד מדעתו

כתיב (במדבר ט"ו ל"ח) "דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת",

כתב רש"י, ומיסודו של רבי משה הדרשן העתקתי

"על כנפי בגדיהם" - כנגד (שמות י"ט) "ואשא אתכם על כנפי נשרים".

"על ארבע כנפות" ולא בעלת שלש, ולא בעלת חמש, כנגד **ארבע לשונות של גאולה** שנאמר במצרים (שמות ז) והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי,